

Sygn. akt I PK 204/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa D. J. M.
przeciwko Zakładowi w G.
o przywrócenie do pracy i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie
z dnia 20 marca 2015 r., sygn. akt IV Pa 18/15,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek pełnomocnika powoda o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie wyrokiem z dnia 20 marca 2015 r. oddalił apelację powoda D. J. M. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w Giżycku z dnia 28 listopada 2013 r. oddalającego powództwo przeciwko pozwanemu Zakładowi w G. o przywrócenie do pracy i zapłatę wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy oraz odszkodowanie za brak waloryzacji renty.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że powód był prawidłowo pouczony o terminie i sposobie odwołania do sądu pracy od wypowiedzenia umowy o pracę

dokonanego przez pozwanego w dniu 26 listopada 2008 r. Podkreślono, że roszczenie o przywrócenie do pracy zostało zgłoszone przez powoda z naruszeniem terminu określonego w art. 264 § 1 k.p., a nie istnieją okoliczności uzasadniające przywrócenie powodowi terminu do wniesienia takiego odwołania.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł imieniem powoda jego pełnomocnik z urzędu zaskarżając wyrok w całości oraz wnosząc o jego uchylenie oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania, a także o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawach:

1) naruszenia przepisów postępowania, a mianowicie art. 227 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w związku z art. 378 § 1 k.p.c. przez wadliwą ocenę zarzutu apelacji dotyczącego nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji wniosków dowodowych powoda w zakresie przesłuchania w charakterze świadka M. P. oraz zwrócenia się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w G. o nadesłanie listy wszystkich pracowników zatrudnionych u pozwanego podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu wraz ze wskazaniem ich stopnia niepełnosprawności, które to wnioski były istotne dla rozstrzygnięcia sprawy bowiem zmierzały do wykazania, iż przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę była pozorna,

2) naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie: a) art. 265 § 1 k.p. przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy powód w pozwie wskazał, że wypowiedzenie umowy o pracę nie zostało mu w całości odczytane, a następnie uściślił, że o faktycznej podstawie wypowiedzenia umowy o pracę oraz możliwości zaskarżenia tej czynności dowiedział się tuż przed wytoczeniem powództwa, kiedy to koleżanka odczytała powodowi w całości oświadczenie woli pracodawcy, co wprost wskazuje, iż powinien zostać mu przywrócony termin do zaskarżenia wypowiedzenia umowy o pracę i sąd pracy powinien merytorycznie rozpoznać sprawę; b) art. 291 § 1 k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu podczas, gdy o faktycznej podstawie

wypowiedzenia umowy o pracę oraz możliwości zaskarżenia tej czynności dowiedział się tuż przed wniesieniem pozwu, a zatem pozostawał w otwartym terminie do jego wywiedzenia, co wprost wskazuje, że jego roszczenie nie uległo przedawnieniu.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołując się na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi z uwagi na „rażące i oczywiste naruszenie przepisów prawa materialnego oraz procesowego”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie od skarżącego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. W związku z tym art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej wymienia obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1 pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek

argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej

(por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49; z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 i powołane tam orzecznictwo). Jednak o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860).

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że wywiedziona w rozpoznawanej sprawie skarga nie zawiera uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania w powyższym rozumieniu. Skarżący ogranicza się bowiem do stwierdzenia, że jest ona „oczywiście uzasadniona, co znajduje potwierdzenie w zawartych poniżej zarzutach i ich uzasadnieniu” i odnosi się do „rażącego i oczywistego naruszenie przepisów prawa materialnego oraz procesowego”, a więc wskazuje na przepisy wymienione w podstawach skargi. A zatem skarga nie zawiera żadnego wywodu prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek pełnomocnika skarżącego o zasądzenie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu według norm przepisanych, ponieważ zgodnie z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.), wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części. Sformułowanie tego przepisu nie pozostawia wątpliwości, że wspomniane oświadczenie powinno być wyraźnie sformułowane we wniosku o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej stronie postępowania z urzędu i nie jest wystarczające samo udzielenie takiej pomocy prawnej z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2012 r., V CZ 133/11, LEX nr 1215161). Brak takiego oświadczenia wywołuje skutki materialnoprawne polegające na utracie prawa do wynagrodzenia (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 9 września 2011 r., III SPP 27/11, LEX nr 1106755 oraz postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 grudnia 2014 r., Ts 178/14, OTK-B 2014 nr 6, poz. 626).